

децембар 2010. године САОПШТЕЊЕ ЗА МЕДИЈЕ

Реални раст тромјесечног бруто домаћег производа 2,0% (III тромјесечје 2010/III тромјесечје 2009)

Републички завод за статистику први пут објављује процијењену стопу реалног раста тромјесечног бруто домаћег производа обрачунатог по производном приступу и убудуће ће је објављивати редовно, а најкасније 90 дана по истеку тромјесечја. „Квартални рачуни“ су изузетно комплексна област статистике националних рачуна и у оквиру БиХ њихов развој је отпочео једино у Републици Српској.

Тромјесечни бруто домаћи производ у трећем тромјесечју 2010. године у односу на треће тромјесечје 2009. године, има позитивну стопу реалног раста од 2,0%. Посматрано по подручјима Класификације дјелатности, највећи реални раст је остварен у подручјима: *Прерађивачка индустрија* 10,7%, *Трговина на велико и мало* 8,6%, *Хотели и ресторани* 7,6%, *Саобраћај, складиштење и комуникације* 4,7%, док је негативна стопа реалног раста забиљежена у подручјима *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом* -13,2%, *Грађевинарство* -12,3%, *Вађење руда и камена* -2,4% и *Финансијско посредовање* -0,2%.

Након низа узастопних негативних стопа реалног раста тромјесечног бруто домаћег производа, позитивне стопе реалног раста у трећем тромјесечју 2010. године у односу на исто тромјесечје 2009. године, забиљежене су и у земљама из окружења и то у: Србији 2,1%, Хрватској 0,2%, Македонији 1,3% и Словенији 1,7%.

Процијењена стопа реалног раста тромјесечног бруто домаћег производа се заснива на методологији Система националних рачуна из 1993.године (SNA 93) и Европског система рачуна из 1995. године (ESA 95), чиме је обезбијеђена међународна упоредивост добијених резултата. Са мањим прилагођавањима, у тромјесечне процјене су уграђени исти принципи и дефиниције као и код обрачуна стопе реалног раста годишњег бруто домаћег производа, а према намјени, степену детаљности и временском оквиру, налазе се између годишњих и краткорочних мјесечних економских индикатора.

Заснивајући се на четири пута већем броју опсервација у односу на годишње податке, актуелност тромјесечних података добија све више на значају јер: омогућава благовремени увид у слику текућих економских кретања, пружа основне податке за анализу и праћење појединих фаза економских циклуса, даје индикаторе за економетријско моделирање и поузданије прогнозе будућих кретања.

Битно је напоменути да је методолошки допуштена и оправдана виша или мања разлика између података добијених на основу тромјесечних процјена у току године и оних добијених на основу годишњег обрачуна, а њихово усаглашавање се врши примјеном математичке пропорционалне Дентон методе.

Бруто домаћи издаци за истраживање и развој износили 24,5 милиона КМ у 2009. години

Републички завод за статистику је, у сарадњи са Министарством науке и технологије, први пут у 2010. години покренуо статистичко истраживање за 2009. годину, под називом „Истраживање и развој“ чиме су добијени први подаци о научно-истраживачкој дјелатности у Републици Српској.

Подаци добијени овим истраживањем резултат су статистичке обраде извјештаја прикупљених од пословних субјеката који су обављали дјелатност истраживања и развоја у Републици Српској у 2009. години, и то од пословног, државног и непрофитног сектора и сектора високог образовања. Обухват је један од основних проблема овог истраживања у свијету и код нас, посебно у погледу сагледавања и исказивања истраживачко-развојних активности у пословном сектору.

Бруто домаћи издаци за истраживање и развој износили су 24 566 000 КМ, од тога у пословном сектору 10 017 000 КМ (40,8%), државном сектору 1 670 000 КМ (6,8%), високом образовању 12 879 000 КМ (52,4%), док се у непрофитном сектору није обављала дјелатности истраживања и развоја. Највише средстава потрошено је у научној области инжењерства и технологије (39,7%), а најмање у области мултидисциплинарних наука (1,7%).

На пословима истраживања и развоја у 2009. години биле су запослене 1 273 особе, са пуним и краћим од пуног радног времена, од чега 532 жене, односно 41,8%.

Број запослених могуће је изразити и помоћу еквивалента пуне запослености. Тако добијамо да је у 2009. години 918,6 лица било запослено пуно радно вријеме на пословима истраживања и развоја.

Од укупног броја запослених, највеће учешће имају истраживачи (65,1%), при чему је највише истраживача запослено у сектору високог образовања (78,4%). Од 829 истраживача, 408 су доктори наука, 178 магистри, 24 специјалисти, а 219 истраживача има универзитетско образовање. Највећи број истраживача је старости 30 – 34 година.

Када се посматра научна област истраживачког рада, највећи број истраживача запослен је у области инжењерство и технологија (29,1%), а најмање у области хуманистичких наука (5,7%).

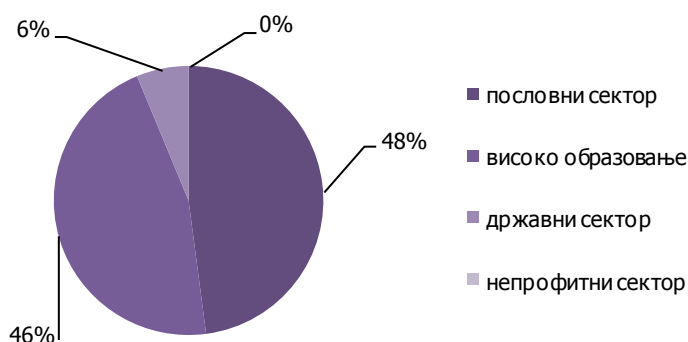
Вриједност истраживачко-развојних радова у 2009. години, износила је 15 386 000 КМ, при чему су највећу вриједност имала развојна истраживања 9 640 000 КМ (62,7%), примјењена истраживања 4 588 000 КМ (29,8%) и фундаментална истраживања 1 158 000 КМ (7,5%).

Када се посматрају извори потрошених средстава за истраживање и развој, од 24 566 000 КМ, колико је издвојено за истраживање и развој, 23 856 000 су финансијска средства из Републике Српске, 44 000 финансијска средства заједничких институција БиХ, 277 000 финансијска средства из Федерације БиХ или Брчко дистрикта и 389 000 КМ су финансијска средства из иностранства.

Укупан број истраживачко-развојних радова је 500, од чега највећи број радова припада развојним истраживањима, њих 38,2%, 36,6% радова припада примјењеним истраживањима и 25,2% радова фундаменталним истраживањима.

Од укупног прихода од истраживачко-развојног рада, највећи приход остварен је у циљу друштвеног развоја и услуга (40,7%).

У 2009. години, 48 јединица се бавило истраживањем и развојем, од чега 23 извјештајне јединице припадају пословном сектору, 22 извјештајне јединице високом образовању и 3 извјештајне јединице државном сектору.

Графикон 1. Јединице које се баве истраживањем и развојем, 2009.

Просјечна нето плата исплаћена у новембру 791 КМ

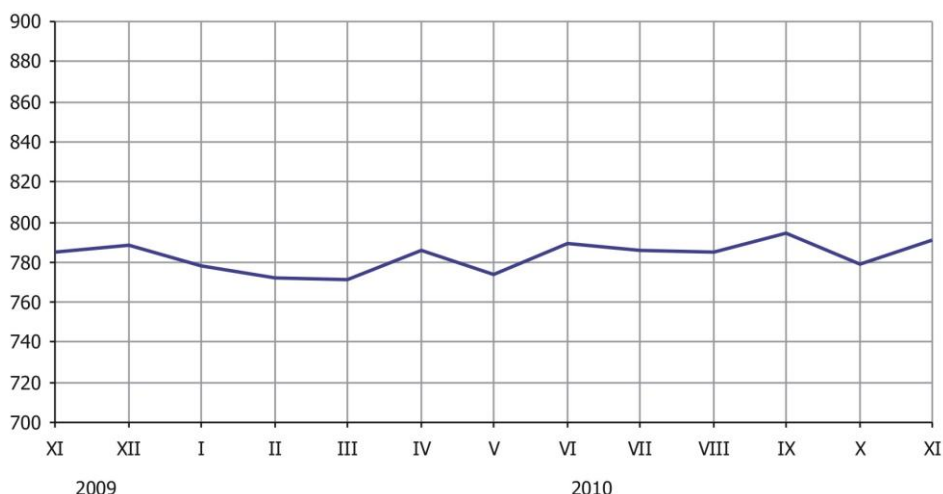
Највиша просјечна нето плата у подручју Финансијско посредовање 1 212 КМ, најнижа у подручју Хотели и ресторани 531 КМ.

Просјечна мјесечна нето плата запослених у Републици Српској исплаћена у новембру 2010. године износи **791 КМ**, а просјечна мјесечна бруто плата 1 213 КМ.

Највиша просјечна нето плата, посматрано по подручјима дјелатности, исплаћена је у подручју Финансијско посредовање и износи 1 212 КМ, а најнижа у подручју Хотели и ресторани 531 КМ.

Просјечна исплаћена нето плата у новембру 2010. године у односу на октобар 2010. године номинално је већа за 1,5% а реално за 1,3%. Највећи номинални раст плате забиљежен у подручјима: *Образовање* за 6,5%, *Вађење руде и камена* за 2,5% и *Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање* за 1,1% док је номинално нижа плата у подручјима *Рибарство* за 6,6% и *Активности у вези с некретностима, изнајмљивање и пословне активности* за 2,8%.

У периоду јануар - новембар 2010. године просјечна нето плата износи **782 КМ**, и, у односу на исти период 2009. године, номинално је мања за 0,6%, а реално за 3,0%.

Графикон 2. Просјечне нето плате запослених по мјесецима

Укупно 247 388 запослених, на дан 30. септембра 2010. године

Укупан број запослених у септембру 2010. године је **247 388** што је у односу на март 2010. године, више за 2,4%. Број запослених у правним субјектима се повећао за 2,0 %, а број предузетника и лица запослених код њих за 4,8 %.

У структури укупног броја запослених на *Прерађивачку индустрију* се односи 20,1% запослених, на *Трговину на велико и мало* 19,2%, на *Државну управу, одбрану и обавезно социјално осигурање* 9,2% на *Саобраћај, складиштење и везе* 8,1% итд.

Посматрано по подручјима дјелатности, повећање броја запослених је забиљежено у подручјима: *Вађење руде и камена* за 6,1%, *Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности* за 5,2%, *Здравствени и социјални рад* за 3,8%, *Пољопривреда, лов и шумарство* за 3,8%, *Хотели и ресторани* за 3,7%, *Активности у вези са некретностима* за 3,5 %, *Прерађивачка индустрија* за 2,5%, *Трговина на велико и мало* за 2,4%, *Производња и снабдијевање електричном енергијом гасом и водом* 2,1%, и *Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање* 2,0%, док је највеће смањење запослених евидентирано у подручју *Рибарства* за 3,7 %.

Мјесечна инфлација у новембру 2010. године 0,2%

Годишња инфлација (новембар 2010 / новембар 2009) 2,4%

Цијене производа и услуга, који се користе за личну потрошњу у Републици Српској, мјерене индексом потрошачких цијена, у новембру 2010. године у односу на октобар 2010. године, више су у просјеку 0,2%.

Посматрано по одјелцима намјене потрошње, у новембру 2010. године у односу на октобар 2010. године, индекс одјелка *Превоз* виши је 0,6% због виших цијена у групи *Горива и мазива* 1,1% и виших цијена у групи *Резервни дијелови и прибор за аутомобиле* 0,6%.

У оквиру Одјелка *Храна и безалкохолна пића*, група *Храна* виша је 0,4% због виших цијена у групи *Поврће* за 7,3%, у групи *Хљиб и житарице* 0,7%, у групи *Шећер, мед и други кондиторски производи* 1,0%, у групи *Млијеко, сир и јаја* 0,7%, у групи *Уља и масноће* 0,4%. Повећања цијена у групи *Безалкохолна пића* за 0,4%, проузроковано је растом цијена у групи *Кафа, чај и какао* 0,4% и у групи *Минерална вода и воћни сокови* 0,3%. Индекс одјелка *Становање* виши је за 0,1%.

Индекси одјелака *Алкохолна пића и дуван*, *Намјештај и покућство*, *Комуникације*, *Рекреација и култура*, *Образовање и Ресторани и хотели* остали су непромјењени.

Индекс одјелка *Остала добра и услуге* нижи је за 0,2% због нижих цијена у групи *Остали уређаји, справе и производи за личну хигијену* за 0,5%. Индекси одјелака *Одјећа и обућа* и *Здравство* су нижи 0,1%.

Цијене производа и услуга, који се користе за личну потрошњу у Републици Српској, у новембру 2010. године у односу на исти мјесец 2009. године, више су у просјеку за 2,4%.

Посматрано по одјелцима намјене потрошње, у новембру 2010. године у односу на новембар 2009. године, највиши раст забиљежен је код одјелка *Алкохолна пића и дуван* 12,5%, затим слиједе индекси одјелака: *Комуникације* за 8,4%, *Образовање* за 4,5%, *Превоз* за 4,4%, *Становање* за 2,7%, *Здравство* за 2,1%, *Храна и безалкохолна пића* за 1,3%, *Ресторани и хотели* за 0,7%, *Намјештај и покућство* за 0,1%, као и индекс одјелка *Остали производи и услуге* за 0,1%. Индекс одјелка *Одјећа и обућа* нижи је за 3,2%, а индекс одјелка *Рекреација и култура* за 0,3%.

Цијене произвођача индустријских производа у новембру 2010. у односу на октобар 2010, у просјеку више 0,2%

Цијене произвођача индустријских производа у новембру 2010. године у односу на октобар исте године у просјеку су више за 0,2%, а у односу на новембар 2009. године више су за 4,2%.

Посматрано по намјени потрошње, у новембру 2010. године у односу на октобар 2010. године, цијене нетрајних производа за широку потрошњу у просјеку су више за 0,8%, цијене капиталних производа за 0,5%, цијене трајних производа за широку потрошњу за 0,3%, цијене интермедијарних производа за 0,2% док су цијене енергије у просјеку остале на истом нивоу.

Цијене интермедијарних производа, посматрано по намјени потрошње, у новембру 2010. године у односу на новембар 2009. године у просјеку су више за 7,3%, цијене енергије за 3,5%, цијене капиталних производа за 2,7%, цијене нетрајних производа за широку потрошњу за 0,8% и цијене трајних производа за широку потрошњу за 0,3%.

Посматрано по подручјима индустријске производње, цијене подручја *Прерађивачка индустрија* у новембру 2010. године у односу на октобар 2010. године у просјеку су више за 0,5%, цијене подручја *Вађење руда и камена* у просјеку су ниже за 0,1%, док су цијене подручја *Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом и водом* у просјеку остале на истом нивоу.

У новембру 2010. године у односу на новембар 2009. године, цијене подручја *Прерађивачка индустрија* у просјеку су више за 5,3%, цијене подручја *Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом и водом* за 3,8% и цијене подручја *Вађење руда и камен* за 1,1%.

Индекс индустријске производње (XI 2010/Ø 2009) већи 18,9%

Индекс запослених у индустрији (XI 2010/Ø 2009) мањи 4,0%

Индекс индустријске производње остварен у новембру 2010. године у односу на просјечну мјесечну производњу из 2009. године већи је за 18,9%, у односу на исти мјесец прошле године већи је за 11,6% и у односу на претходни мјесец текуће године за 8,2%.

Индекс индустријске производње остварен у периоду јануар-новембар 2010. године у односу на исти период 2009. године већи је за 4,1%. У истом периоду у подручју *Вађење руда и камена* забиљежена је позитивна стопа промјене од 7,7%, у подручју *Прерађивачка индустрија* позитивна стопа промјене од 5,2% и у подручју *Производња и снабдијевање електричном енергијом* од 0,9%.

Посматрано по економској намјени индустријских производа у периоду јануар - новембар 2010. године у односу на исти период прошле године забиљежена је позитивна стопа промјене интермедијарних производа од 15,3% и капиталних производа од 1,4%. Негативна стопа промјене евидентирана је код нетрајних производа за -0,2%, енергије за -0,8% и трајних производа за -11,5%.

Број запослених у индустрији у новембру 2010. године у односу на октобар 2010. године мањи је за 0,1%.

Укупан број запослених у индустрији у периоду јануар - новембар 2010. године у поређењу са истим периодом прошле године мањи је за 5,0%, при чему је у подручју Е - *Производња и снабдијевање електричном енергијом* забиљежен пад броја запослених од 0,3% и у подручју Д - *Прерађивачка индустрија* од 6,5%, док је у подручју Ц - *Вађење руда и камена* остварен раст од 2,7%.

Покривеност увоза извозом (у периоду I – XI 2010.) 54,3 %

Извоз (I-XI 2010/I-XI 2009) повећан 31,3%

У мјесецу новембру 2010. године, остварен је извоз у вриједности од 198 милиона КМ и увоз у вриједности од 370 милиона КМ.

У оквиру укупно оствареног спољнотрговинског робног промета Република Српска у новембру ове године, проценат покривености увоза извозом износио је 53,5%.

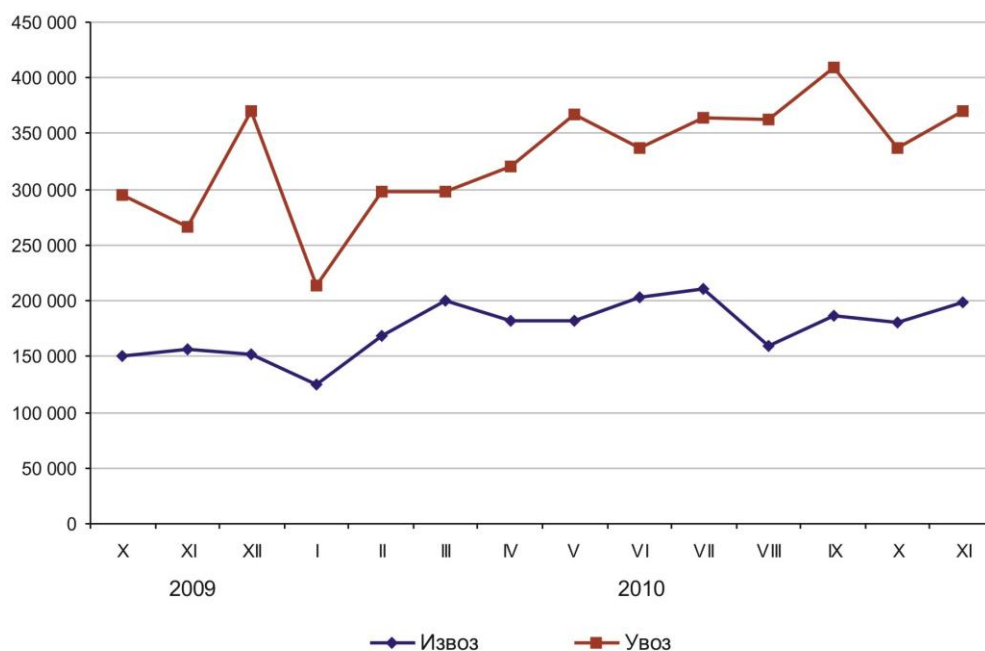
У периоду јануар – новембар 2010. године, остварен је извоз у вриједности од милијарду и 997 милиона КМ, што је за 31,3% више у односу на исти период претходне године. Увоз, у истом периоду, износио је 3 милијарде 678 милиона КМ, што је 15,0% више у односу на исти период претходне године.

Проценат покривености увоза извозом за првих једанаест мјесеци текуће године износио је 54,3%, док је спољнотрговински робни дефицит износио милијарду и 681 милиона КМ.

У погледу географске дистрибуције робне размјене Република Српска с иностранством, у периоду јануар – новембар 2010. године, највише се извозило у Србију и то у вриједности од 352 милиона КМ, што је у процентима 17,6% од укупног оствареног извоза и Италију у вриједности од 310 милиона КМ, односно 15,5% од укупног оствареног износа.

У истом периоду највише се увозило из Русије и то у вриједности од 867 милиона КМ, што је у процентима 23,6% од укупно оствареног увоза, затим слиједи Србија из које се увозило у вриједности од 773 милиона КМ, односно 21,0% од укупно оствареног увоза.

Посматрано по групама производа, у периоду јануар – новембар 2010. године, највеће учешће у извозу остварује електрична енергија са укупном вриједношћу од 233 милиона КМ, што износи 11,7% од укупног извоза, док највеће учешће у увозу остварује нафта и уља добијена од битуменских минерала (сирове) са укупном вриједношћу од 850 милиона КМ, што износи 23,1% од укупног увоза.

Графикон 3. Извоз и увоз по мјесецима у хиљадама КМ

МАТЕРИЈАЛ ПРИПРЕМИЛИ:

Статистика рада

Даница Бабић

danica.babic@rzs.rs.ba

Владимир Копривица

vladimir.koprivica@rzs.rs.ba

Статистика националних рачуна

Рада Радановић, начелница одјељења

rada.radanovic@rzs.rs.ba

Статистика цијена

Биљана Тешић

biljana.tesic@rzs.rs.ba

Јасминка Милић

jasminka.milic@rzs.rs.ba

Статистика индустрије и рударства

Биљана Ђукић, начелница одјељења

biljana.djukic@rzs.rs.ba

Статистика спољне трговине

Сања Стојчевић

sanja.stojcevic@rzs.rs.ba

ОБЈАШЊЕЊА ПОЈМОВА

Индекс потрошачких цијена заснован је на проширеној потрошачкој корпи производа и услуга коју чине 624 артикла, подјељена у 12 основних категорија према намјени и значају потрошње домаћинства, добијене из Анкете о потрошњи домаћинства. Производи и услуге усклађени су с јединственом класификацијом личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose – COICOP).

Ø - просјек

Саопштење урадило одјељење публикација
Владан Сибиновић, начелник одјељења
Издаје и штампа Републички завод за статистику,
Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д
Др Радмила Чичковић, директор Завода
Саопштење је објављено на Интернету, на адреси: www.rzs.rs.ba
тел. +387 51 332 700; E-mail: stat@rzs.rs.ba

Приликом коришћења података обавезно навести извор
